

LBRIS

We know
books

GAËL AYMON

GOLDEN VALLEY

ÎNTR-O VARĂ, ÎN MYANMAR

Ediție bilingvă

Traducere din limba franceză
de Diana Morărașu

forteen | 2020

Mes muscles se relâchent sous la pression de la douche chaude. Claques amicales, accolades, félicitations. Les voix et les rires résonnent puis s'éloignent vers les vestiaires. Je laisse l'eau rincer le chlore dont ma peau est si imprégnée que son odeur ne la quitte jamais complètement. Étirements, massages, les mêmes gestes, dans le même ordre. Je ne pense déjà plus à ma victoire. Mes mains parcourent mon corps. Mon corps que personne d'autre que moi ne touchera peut-être plus. En tout cas, pas comme elle. Et comment laisser une autre le toucher, alors qu'elle est toujours en moi ? Le docteur Vincenti me parle de deuil mais, bien sûr, le docteur Vincenti n'y comprend rien. Pour qu'il puisse dire quelque chose d'intelligent sur la question, il faudrait d'abord que je joue franc jeu avec lui. Il faudrait que je lui raconte. Il faudrait la nommer. Et ça ne suffirait pas pour qu'il comprenne que je ne *veux* pas guérir.

Mușchii mi se relaxează sub presiunea dușului fierbinte. Palme amicale, îmbrățișări, felicitări. Vocile și râsetele mai răsună puțin, apoi se depărtează spre vestiare. Las apa să clătească clorul care mi s-a impregnat așa de tare în piele, că mirosul lui nu mă părăsește niciodată cu totul. Întinderi, masaj, aceleași gesturi, în exact aceeași ordine. Deja nu mă mai gândesc la victoria mea. Mâinile îmi străbat corpul. Corpul meu, pe care nimeni altcineva în afară de mine nu-l va mai atinge vreodată. Oricum, nu ca ea. Cum să las o alta să-l atingă, când ea este mereu în mine? Doctorul Vincenti îmi vorbește despre doliu, dar, evident, doctorul Vincenti nu înțelege nimic. Ca să poată spune ceva inteligent despre chestiunea asta, ar trebui mai întâi să dau cărțile pe față. Ar trebui să-i povestesc. Ar trebui s-o numesc. Și nici asta nu ar fi îndeajuns pentru ca el să priceapă că nu *vreau* să mă vindec.

Le jour où j'ai posé le pied à l'aéroport de Yangon, j'étais intimement persuadé que l'année de merde que je venais de passer à Bedford avait été l'une des plus belles de ma vie. J'étais presque heureux à l'idée de rempiler pour une dernière année d'uniforme entre mecs, et je vous aurais probablement défoncé la gueule si vous aviez osé suggérer que n'importe laquelle des « maisons » du pensionnat valait mieux qu'Anderson House, *ma* maison, celle à laquelle je m'identifiais comme si mon honneur en dépendait. Bref, je quittais à regret les bâtiments vénérables, les gazons impeccables, le travail harassant, les entraînements d'aviron et les cuites du week-end, si conformistes qu'elles faisaient probablement partie du cursus.

En arrivant à l'aéroport de Yangon, donc, j'avais reçu de plein fouet la première bouffée de chaleur humide, avec la même impression qu'à Dubaï ou Singapour d'inhaler la vapeur d'un *rice-cooker*. Un chauffeur en *longyi** m'attendait, plaquant contre la baie vitrée une feuille de papier sur laquelle était imprimé « Maximilien Farnier ». Je me glissai dans une Lexus GX à la clim frigorifique, avec volant à droite, pendant qu'il récupérait mes bagages. Mal de dos et plein le cul des avions ! Je n'avais qu'une envie : me doucher et pioncer dix heures d'affilée. C'était mal connaître Yangon. Son petit aéroport avait beau être quasiment désert,

* Les mots suivis d'un astérisque font l'objet d'une explication ou d'une traduction dans le lexique, en fin d'ouvrage.

În ziua în care am pus piciorul pe aeroportul din Yangon, eram convins în sinea mea că anul de rahat pe care tocmai îl petrecusem la Bedford fusese unul dintre cei mai buni ani din viața mea. Eram aproape fericit la gândul că voi îmbrăca din nou uniforma alături de băieți pentru un ultim an și probabil v-aș fi spart moaca dacă ați fi îndrăznit să sugerați că există în cămin vreo „casă” mai bună decât Anderson House, casa *mea*, cea cu care mă identificam total, ca și cum onoarea mea ar fi depins de asta. Pe scurt, lăsăm în urmă cu regret clădirile venerabile, gazonul impecabil, munca epuizantă, antrenamentele de canotaj și bețiile din weekend, atât de conformiste încât făceau probabil parte din programă.

Ajuns în Yangon, așadar, m-a izbit din plin în față primul val de arșiță umedă, lăsându-mi aceeași impresie ca în Dubai sau Singapore, că inhalez vaporii unui *rice-cooker*. Mă aștepta un șofer în *longyi**, care ținea lipită de geam o foaie de hârtie pe care era tipărit „Maximilien Farnier”. Am intrat într-un Lexus GX cu aerul condiționat pornit, cu volanul pe dreapta, în timp ce el s-a dus să îmi recupereze bagajele. Mă durea spatele și eram sătul până peste cap de avioane! Nu-mi doream decât un singur lucru: să fac un duș și să dorm neîntors zece ceasuri. Dar se vede treaba că nu cunoșteam Yangonul. Chiar dacă aeroportul micuț era pustiu,

* Cuvintele urmate de un asterisc sunt explicate sau traduse în vocabularul de la sfârșitul romanului.

je n'allais pas échapper aux monstrueux embouteillages qui n'avaient, eux, rien à envier à ceux des grandes capitales asiatiques. Complètement cassé, je regardais la circulation anarchique. Car, comme je l'ai dit, les volants étaient à droite, mais la conduite aussi ! Je m'interrogeais sur les statistiques des accidents de la route quand cette camionnette s'est glissée à côté de nous, profitant d'un espace microscopique dans la masse compacte de voitures. C'était un petit pick-up, bardé de banderoles et de guirlandes de fleurs, comme pour une parade. Une vingtaine de jeunes Birmans se tenaient debout à l'arrière, agitant les bras et riant. En penchant la tête pour observer leur joyeux équipage, j'ai croisé le regard d'une fille de mon âge, ou peut-être plus, joli visage, sourire radieux. Elle s'est baissée pour me tendre à bout de bras une des fleurs de son bouquet. J'ai ouvert ma vitre pour prendre la fleur sans parvenir à entendre ce que la fille me disait. Mon chauffeur a réussi à se rabattre devant la camionnette, et je me suis absorbé dans la contemplation des façades en ruine et des trottoirs défoncés.

J'aimerais pouvoir dire que j'ai gardé la fleur, un œillet rouge, et que je l'ai chérie comme un souvenir précieux. Mais je ne me rappelle pas ce que j'ai pu en faire d'autre que de l'avoir, sans doute, abandonnée sur mon siège en quittant la voiture.

nu aveam să scap de ambuteiajele monstruoase care nu erau cu nimic mai prejos decât cele din marile capitale asiatice. Complet frânt, mă uitam la haosul din circulație. Căci, după cum am spus, volanul era pe dreapta, dar la fel era și șofatul! Când o camionetă s-a strecurat pe lângă noi profitând de un spațiu imposibil în masa compactă de mașini, m-am întrebat cum va fi arătând statistica accidentelor. Era o furgonetă micuță, împodobită cu panglici și ghirlande de flori, ca pentru paradă. Douăzeci de tineri birmani stăteau în picioare în spate, fluturând brațele și râzând. Când am aplecat capul să mă uit mai bine la gașca cea veselă, privirea mi s-a încrucișat cu cea a unei fete de seama mea, poate ceva mai mare, cu o față frumoasă și un zâmbet radios. S-a aplecat ca să-mi întindă o floare din buchetul ei. Am deschis geamul ca să iau floarea, dar nu am reușit să aud ce mi-a spus. Șoferul a reușit să depășească furgoneta și m-am pierdut în contemplarea fațadelor în ruine și a trotuarelor sparte.

Mi-ar plăcea să pot spune că am păstrat floarea, o garoafă roșie, și că am îndrăgit-o ca pe o amintire prețioasă. Dar nu-mi aduc aminte ce am făcut cu ea; probabil am lăsat-o pe banchetă când am coborât din mașină.

— Enfin, ne fais pas cette tête ! Ton père et moi allons devoir rester dans ce pays pendant quelques années – crois bien que ça ne me réjouit pas – et tu n'es plus assez souvent avec nous pour que nous ayons besoin d'emmener Agnès au bout du monde ! Il y a du personnel de maison très convenable ici.

J'avais failli laisser tomber mon Coca dans la cuisine. Ma mère avait eu cette petite moue amusée :

— Et puis, tu n'as plus l'âge d'avoir une nounou !

Sans doute le choc aurait-il été moins rude après une bonne nuit de sommeil. Mais je ne sais pas si ce qui m'avait fait le plus mal, à ce moment-là, c'était d'apprendre qu'Agnès nous avait quittés, ou d'entendre ma mère la ranger dans la catégorie du personnel de maison. C'était pourtant ce qu'elle était officiellement. Mais pour moi, Agnès, embauchée à ma naissance, était plus que ça : une deuxième maman. Peut-être même la première, par ordre de préférence. C'est sûrement pour cette raison que je n'ai pas débattu du sujet plus longtemps avec ma mère biologique et que j'ai balayé la nouvelle avec la désinvolture qu'elle affichait elle-même en toute circonstance.

— Faut que je dorme. Papa rentre quand ?

— Il m'a promis de revenir tôt pour pouvoir te parler un peu avant la soirée. Ah, je ne t'ai pas dit non plus ! On organise une petite garden-party ce soir à la maison avec des voisins et des associés de ton père. Tu aurais peut-être aimé souffler mais Thierry avait arrêté la date depuis longtemps...

— Hai, nu face mutra asta! Tata și cu mine trebuie să rămânem câțiva ani în țara asta – crede-mă, nu-mi face nicio plăcere –, iar tu nu stai suficient de mult cu noi ca să fim nevoiți s-o aducem pe Agnès din celălalt capăt al lumii! Avem un personal pentru menaj cât se poate de calificat și aici.

Era cât pe ce să scap sticla de Cola în bucătărie. Mama s-a strâmbat, amuzată:

— Și apoi, nu mai ești la vârsta la care ai nevoie de dădacă!

Fără îndoială, șocul ar fi fost mai puțin dur după o noapte de somn bun. Dar în clipa aceea nu știu ce m-a durut mai tare, vestea că Agnès ne-a părăsit sau s-o aud pe mama catalogând-o drept personal pentru menaj. Și totuși, oficial asta era. Dar pentru mine, Agnès, care lucra pentru noi de când m-am născut, era mai mult decât atât: era o a doua mamă. Poate chiar prima, dacă ținem cont de preferințe. Evident, din acest motiv nu am zăbovit prea mult asupra subiectului cu mama mea biologică și am trecut peste veste cu dezinvoltura pe care ea însăși o afișa în orice situație.

— Trebuie să dorm. Când se întoarce tata?

— Mi-a promis că vine devreme ca să stea puțin de vorbă cu tine înainte de petrecere. A, nu ți-am spus nici asta! Organizăm aici o mică garden-party cu vecinii și asociații tatălui tău. Poate ai fi vrut să-ți tragi și tu sufletul, dar Thierry a stabilit data de multă vreme și...

— C'est pas grave. Je vais me reposer tout de suite, alors. Mais je ne ferai sûrement pas de vieux os ce soir.

Je montais déjà le grand escalier circulaire en bois verni quand maman m'a rappelé depuis le hall :

— Tu es *vraiment* sûr que je ne t'avais pas dit, pour Agnès ?

— C'est bon, oublie ça.

— Je savais que tu en serais désolé mais, tu comprends...

— Je vais me doucher et dormir un peu avant que papa rentre.

Je serrais les dents, ravalant mon amertume. Je savais que je réussirais, moi aussi, à effacer Agnès comme une donnée d'un disque dur. C'était comme ça qu'on gérait les souvenirs gênants, dans la famille. Je ne savais pas encore faire autrement.

J'ai lavé ma tristesse à l'eau chaude, j'ai tiré les rideaux et je me suis endormi à poil sous la moustiquaire.

— Nicio problemă. Atunci mă duc să mă odihnesc. Dar să știi că n-o să stau prea mult diseară.

Urcam deja scara mare, în spirală, din lemn lăcuit, când mama m-a strigat din hol:

— Ești *absolut* sigur că nu ți-am spus de Agnès?

— E-n regulă, hai s-o lăsăm baltă.

— Știam c-o să fii necăjit, dar înțelegeți și tu...

— Mă duc să fac un duș și să dorm puțin înainte să vină tata.

Am strâns din dinți, înghițindu-mi amărăciunea. Știam că voi reuși și eu să o șterg pe Agnès ca pe o informație de pe un hard-disc. Așa se proceda în familia mea cu amintirile stânjenitoare. Încă nu știam ce altceva aș fi putut face.

Mi-am spălat tristețea cu apă caldă, am tras draperiile și am adormit gol sub plasa pentru țânțari.

Brandon avait, comme moi, dix-sept ans, une carrure d'athlète, un anglais impeccable et un naturel qui faisaient de lui un mâle alpha de la jeunesse dorée birmane. Dans le troupeau de chevelures grises et de crânes luisants qui avait investi le jardin de mes parents, il m'a tout de suite présenté Win Maung, Justin, Grace et Min-ji, entrant comme moi dans leur dernière année d'IB*. Contrairement aux chauffeurs et aux domestiques, tous étaient habillés à l'occidentale.

— Tu viens vivre à Yangon ?

— Non, je passe voir mes parents pour les vacances. Je reste jusqu'au 9 août.

Brandon a éclaté de rire :

— Cinq semaines ! Tu vas te faire chier ! Tu comptes visiter le pays ?

— Je sais pas, j'arrive juste. Je suis encore en plein *jet-lag*...

— T'as un portable ici ?

— Ouais. Enfin, presque... Ma mère doit me filer une carte SIM birmane.

— Cool, on pourra t'appeler pour faire des trucs ensemble.

— Super. J'apprécie.

Ils me prenaient sous leurs ailes. J'étais en terrain connu. Quand on maîtrise l'anglais, se faire des potes partout dans le monde est un jeu d'enfant. Merci papa, merci maman, pour le pensionnat britannique ! Win Maung était un *gamer* pur et dur. Brandon et Justin étaient

Brandon era de-o seamă cu mine, avea șaptesprezece ani, o constituție atletică, o engleză impecabilă și o naturalețe care făceau din el un mascul alfa al tinerilor birmani de bani gata. Din turma de coame grizonante și țeste pleșuve care năvălise în grădina tatei, mi i-a prezentat imediat pe Win Maung, Justin, Grace și Min-ji care intrau, ca și mine, în ultimul an de IB*. Spre deosebire de șoferi și de servitori, toți erau îmbrăcați în stil occidental.

— Te-ai mutat în Yangon?

— Nu, am venit să-mi văd părinții în vacanță. Rămân până pe 9 august.

Brandon a izbucnit în râs:

— Cinci săptămâni! Ai să urlî de plictiseală! Ai de gând să vizitezi țara?

— Nu știu, abia am ajuns. Sunt în plin *jet-lag*...

— Ai un telefon mobil?

— Mda. Mă rog, aproape... Ar trebui ca mama să-mi încarce o cartelă SIM birmană.

— Cool, o să te sunăm, să ne petrecem timpul împreună.

— Super, mulțam.

M-au luat sub aripa lor. Eram pe teren cunoscut. Când stăpânești engleza, e un joc de copii să-ți faci amici oriunde în lume. Mulțumesc, tată, mulțumesc, mamă, pentru internatul britanic! Win Maung era un *gamer* ca la carte. Brandon și Justin erau

branchés basket, sport dans lequel je n'avais jamais brillé, ni à Bedford ni à Saint-Julien. Contrairement à ce que j'avais pu craindre, Grace et Min-ji étaient presque aussi décontractées que les Anglaises, et beaucoup plus jolies. Surtout Grace, qui me tentait bien. On a passé la soirée, installés sur deux balancelles, sous un arbre un peu en retrait des vieux. Mon père est passé nous saluer vers 20 heures :

— Tout va bien, les jeunes ? Je vois que vous vous êtes trouvés ! m'a-t-il dit en désignant Brandon. Depuis que j'ai parlé de ton arrivée à son père, ce jeune homme s'est montré impatient de te rencontrer. Bon, Max, est-ce qu'on peut se prendre quelques minutes tous les deux, demain matin ? Qu'on parle un peu de tes notes et du reste...

Il n'avait évidemment pas pu rentrer à temps pour me voir avant l'arrivée des invités. Comme on n'avait pas forcément des millions de sujets de conversation (à part mes notes), ça ne m'avait pas traumatisé. Le pensionnat a beaucoup de vertus mais pas celle de resserrer les liens affectifs avec ses parents. Pourtant je les aimais, mes parents. Eux aussi m'aimaient, à leur façon. Enfin, je crois.

— Les trois quarts des élèves quittent le pays pour les vacances, s'est expliqué Brandon. Un nouveau dans le quartier, c'est l'événement de l'été !

— Vous ne bougez pas, vous ?

— Nos parents travaillent beaucoup. Tu comprendras vite qu'ici les potes, c'est le plus important.

Brandon se cherchait un frère, il ne s'en cachait pas. On se ressemblait pas mal, comme les versions birmane et française du beau gosse que nous incarnions tous les deux avec la même décontraction. Cela aurait dû me mettre sur mes gardes, parce qu'on en devenait aussi concurrents. Mais la compétition n'était pas pour me déplaire. Si bien que j'ai tout de suite accepté d'être le miroir qu'il voulait que je sois pour lui.

pasionați de baschet, sport în care nu am excelat niciodată, nici la Bedford, nici la Saint-Julien. Contrar tuturor temerilor mele, Grace și Min-ji erau aproape la fel de relaxate ca englezoaicele și mult mai drăguțe. Mai ales Grace, care mă ispitea binișor. Am petrecut seara pe două leagăne, sub un copac mai retras de bătrânimea din grădină. Pe la opt seara, tata a trecut să vadă ce facem:

— Toate bune, tinerime? Văd că v-ați cunoscut! mi-a zis el, arătând spre Brandon. De când i-am spus lui taică-său că urmează să vii, acest tânăr s-a arătat foarte nerăbdător să te cunoască. Bun, Max, ce zici, putem petrece câteva minute doar noi doi, mâine dimineață? Să discutăm despre notele tale și celelalte...

Evident că nu s-a putut întoarce la timp ca să ne vedem înainte de sosirea invitaților. Cum noi doi nu avem un milion de subiecte de conversație (cu excepția notelor mele), chestia asta nu m-a deranjat prea tare. Internatul are multe calități, dar nu și pe aceea de a contribui la întărirea legăturilor afective cu părinții. Și totuși, eu îmi iubeam părinții. Și ei mă iubeau în felul lor. Mă rog, așa cred.

— Trei sferturi dintre copii pleacă din țară în timpul vacanțelor, mi-a explicat Brandon. Unul nou în cartier e evenimentul verii!

— Voi nu plecați?

— Părinții noștri au mult de lucru. Ai să-ți dai repede seama că pe aici cel mai important lucru sunt prietenii.

Brandon își căuta un frate și nu se ascundea. Semănam destul de bine, eram versiunile birmană și franceză ale puștiului frumușel, pe care-l întruchipam amândoi cu aceeași naturalețe. Asta ar fi trebuit să mă pună în gardă, pentru că așa deveneam și rivali. Dar nu mă speria competiția. Așa că am acceptat să fiu pentru el oglinda pe care și-o dorea.

Mes parents s'étaient installés dans le sud de la Golden Valley, le quartier des ambassades, des riches Birmans et des expatriés. Je ne crois même pas avoir pris la peine de visiter entièrement la maison. C'était une villa moderne aussi impersonnelle qu'un pavillon d'une banlieue chic de Paris. Un pavillon qu'un architecte adepte du kitsch aurait chargé de colonnes romaines et de balustrades à la française en ciment peint. Le hall, l'atrium, le salon comme les chambres à l'étage, tout imitait le style sobre des grands hôtels de cette partie du monde : murs et rideaux blanc-beige-écru, parquets de bambou et meubles en bois laqué, clim et odeur de vernis neuf dans toutes les pièces. La salle de réception s'ouvrait sur un beau jardin avec gazon, mobilier en tek et une piscine ovale de moins de cinq mètres. Passer l'été sans pouvoir pratiquer la natation était mon principal motif d'anxiété. Si je ne trouvais pas une solution, j'allais très vite péter un câble.

— C'est pour les bains de pieds, ça ? J'espère que la baignoire est plus grande !

— Nous sommes dans un pays en voie de développement ! m'avait répondu ma mère. Tu me diras si tu trouves une piscine plus grande dans le quartier.

De l'autre côté du bâtiment, les marches du perron menaient à une cour où plusieurs voitures attendaient dans leur box. Un haut mur blanc, surmonté de spirales de fil barbelé, entourait la propriété. Passé le portail électrique, on débouchait vite sur Dhammazed Road.

Părinții mei se instalaseră în partea de sud a Golden Valley, cartierul ambasadelor, al birmanilor bogați și al expaților. Cred că nici măcar casa nu m-am ostenit s-o văd toată. Era o vilă modernă, la fel de lipsită de personalitate ca o casă dintr-o suburbie șic a Parisului. O casă pe care un arhitect adept al kitsch-ului ar fi încărcat-o de coloane romane și balustrade în stil franțuzesc din ciment vopsit. Holul, atriumul, salonul, precum și dormitoarele de la etaj, toate imitau stilul sobru al hotelurilor din această parte a lumii: pereți și draperii în alb-bej-ocru, parchete din bambus și mobilier din lemn lăcuit, aparate de climatizare și miros de vopsea proaspătă în toate încăperile. Sala de recepție dădea într-o grădină frumoasă, cu gazon, mobilier din tek și o piscină ovală de mai puțin de cinci metri. Perspectiva de a petrece o vară întreagă fără să pot practica natația era principalul meu motiv de anxietate. Dacă nu găseam repede o soluție, înnebuneam.

— Așa-i ca să-ți clățești picioarele, nu? Sper că măcar cada e mai mare!

— Suntem într-o țară în curs de dezvoltare! mi-a răspuns mama. Să-mi zici dacă găsești una mai mare în cartier.

De cealaltă parte a clădirii, un rând de trepte ducea într-o curte în care mai multe mașini așteptau în boxele lor. Un zid înalt, alb, cu sârmă ghimpată înconjura proprietatea. Odată ce treceai de poarta electrificată, ieșai repede în Dhammazed Road.